

דו"ח הוועדה להערכת איכות של התוכניות להוראת החינוך המיוחד

המכללה האקדמית לחינוך חמדת

2022

תשפ"ב

תוכן עניינים

3	פרק 1 : רקע.....
4	פרק 2 : תהליכי העבודה של הוועדה.....
5	פרק 3 : הערכת האיכות של תכנית הלימודים להוראת חינוך מיוחד במכללת חמדת.....
5	3.1 הנהלה ומבנה המכללה.....
6	3.2 סגל התכנית.....
7	3.3 תכנית הלימודים.....
8	1.1 הכשרה מעשית.....
9	1.2 סטודנטיות ובוגרות.....
11	1.3 תשתיות.....
11	1.4 מחקר.....
12	פרק 4 : סיכום והמלצות.....
15	נספח 1 – סדר יום הביקור.....

פרק 1 : רקע

בהתאם להחלטתה להעריך את תוכניות הלימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום החינוך מיוחד, מינתה המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) את הוועדה להערכת איכות של התחום בהרכב הבא¹ :

- פרופ' טלי היימן, האוניברסיטה הפתוחה, יו"ר
- פרופ' תומס גומפל, בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית.
- פרופ' סיגל עדן, הפקולטה לחינוך אוניברסיטת בר אילן
- ד"ר גלעדה אבישר, המכללה האקדמית בית ברל
- ד"ר היידי פלביאן, בית הספר לחינוך, המכללה האקדמית אחוה

הגב' קרן חרושצ'וב ריכזה את עבודת הוועדה מטעם המועצה להשכלה גבוהה.

במסגרת עבודתה התבקשה הוועדה :

1. לבחון את דוחות ההערכה העצמית שהוגשו על ידי המוסדות המקיימים תוכניות לימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום חינוך מיוחד ולקיים ביקורים במוסדות אלה.
2. להגיש למל"ג דו"ח פרטני עבור כל אחת מתוכניות הלימודים הכולל את ממצאי הוועדה והמלצותיה.
3. להגיש למל"ג דו"ח כללי הכולל הערות רוחביות בנוגע לתחום המוערך ולמקומו במערכת ההשכלה הגבוהה ובישראל בכלל.

תהליך ההערכה כולו התבצע בהתאם להנחיות המל"ג לכתובת דו"ח הערכה עצמית במכללות לחינוך מפברואר 2022.

¹ כתב המינוי של הוועדה מצורף בנספח מס' 1 לדו"ח זה.

פרק 2: תהליכי העבודה של הוועדה

בשל משבר הקורונה התקיימה חלק מעבודת הוועדה באופן מקוון. הוועדה התכנסה לראשונה ב-20.3.2022. בישיבתה דנה הוועדה בנושאים עקרוניים הנוגעים למערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, לפעילות הערכת האיכות בכלל ובמכללות האקדמיות לחינוך בפרט.

במסגרת פעילותה קיימה הוועדה ביקורים בכל המכללות האקדמיות לחינוך אשר מוסמכות להעניק תארים בתחום הוראת חינוך מיוחד. הביקורים התקיימו בין החודשים מאי 2022 וינואר 2023.

במהלך החודשים מאי עד יולי 2022, נערכו הביקורים במכללות הבאות: אורנים - המכללה האקדמית לחינוך, סמינר הקיבוצים - המכללה לחינוך לטכנולוגיה ולאומנויות, האקדמית גורדון - המכללה לחינוך, המכללה האקדמית אחוה, המרכז האקדמי לוינסקי וינגייט, המכללה האקדמית בית ברל, האקדמית חמדת, המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל - חיפה, המכללה האקדמית לחינוך תלפיות, אלקאסמי - מכללה אקדמית לחינוך.

במהלך החודשים נובמבר עד ינואר 2023, נערכו הביקורים במכללות הבאות: המכללה לחינוך על שם קיי, המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין, מכללת סכנין, מכללה ירושלים, המכללה האקדמית תל-חי - הקמפוס לחדשנות בחינוך ובהוראה בקצרין (לשעבר "המכללה האקדמית אוהלו בקצרין"), המכללה האקדמית הרצוג, מכללת שאנן - האקדמיה הדתית לחינוך, מכללת אמונה - אפרתה, אורות ישראל - מכללה אקדמית לחינוך.

במהלך הביקורים נפגשה הוועדה עם בעלי תפקידים בהנהלת המוסד, עם הנהלת התוכנית, עם הסגל, ועם סטודנטים ובוגרים.

בשל המספר הרב של המוסדות המקיימים תוכניות לימודים בתחום זה, התפצלה הוועדה לשני צוותים; כל צוות ביצע הערכת איכות בכעשרה מתוך עשרים המוסדות שבבדיקה. כמו כן, עבודת הוועדה התחלקה כך שבכל מוסד ביקרו בין שניים לארבעה חברי ועדה.

דו"ח זה עוסק בחוג לחינוך מיוחד במכללה האקדמית לחינוך חמדת. ביקור הוועדה במכללה התקיים בתאריך 12.6.2022²

בביקור במכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון השתתפו מבין חברי הוועדה: פרופ' טלי היימן, פרופ' תומס גומפל, ד"ר היידי פלביאן, ד"ר גלעדה אבישר.

הוועדה מודה להנהלה הבכירה במוסד ולתוכנית לחינוך מיוחד על דו"ח ההערכה העצמית ועל קבלת הפנים והאירוח האדיב בעת יום הביקור של נציגי הוועדה במוסד.

² סדר היום של הביקור מצורף כנספח 2 לדו"ח זה

פרק 3: הערכת האיכות של תכנית הלימודים להוראת חינוך מיוחד במכללת חמדת

דו"ח זה מתייחס למצב הקיים בעת ביקור הוועדה במוסד ואינו מתייחס לשינויים שחלו מאז. דו"ח זה מתעד את המסקנות אליהן הגיעה ועדת הערכת האיכות בהתבסס על המסמכים אשר נמסרו על ידי המוסד, מידע שהתווסף במהלך השיחות במוסד, דיונים והבחנות של הוועדה ומידע אשר זמין לוועדה.

הקדמה

באופן כללי הוועדה התרשמה כי מכללת חמדת נמצאת בעיצומו של תהליך שינוי בכל אחד מן ההיבטים המרכזיים הקשורים לתפקודה של מכללה לחינוך – החל בתכנית הלימודים וכלה בהתפתחות מקצועית של הסגל וברמתו האקדמית. צוות ההנהלה וחברי הסגל איתם חברי הוועדה נפגשו תולים הרבה מן השינויים המתחוללים במכללה בנוכחותו, תפיסת עולמו ואישיותו של נשיא המכללה הנוכחי. משמעות הדבר, שעדיין לא התייצבו במכללה מסורות מסוימות ותפיסות העולם לאופן שהדברים יהיו ויתפתחו עם הזמן. לאחרונה קיבלה המכללה היתר זמני לקיום תכנית לתואר שני בחוג לחינוך מיוחד. נראה שהחוג אהוד ביותר היות וכמחצית הסטודנטים במכללה לומדים בו.

3.1 הנהלה ומבנה המכללה

המכללה האקדמית חמדת קיימת כ-30 שנים והיא נותנת מענה לסטודנטים תושבי הדרום המעוניינים בהשכלה גבוהה בתחום החינוך. המכללה נוסדה בשנת 1995 על בסיס סמינר למורות, שפעל במקום החל משנות ה-60. בשנת 1998 קיבלה המכללה היתר לפעול כמוסד להשכלה גבוהה ובשנת 2000 הוכרה כמוסד להשכלה גבוהה וקיבלה הסמכה להעניק תואר B.Ed. במגוון מסלולים והתמחויות, לרבות החינוך המיוחד כחוג בין-מסלולי.

הלוגו של המכללה מציג את היסודות הרעיוניים שלה: חוסן, אמונה וחינוך. חזון המכללה נשען על הרעיון המכונה 'פדגוגיה של חוסן'. במובן הרחב, הכוונה למשאב נפשי המאפשר לתלמידים, באשר הם, לממש את הפוטנציאל שלהם. תפקידם של אנשי חינוך לתרום לפיתוח וטיפוח החוסן של תלמידיהם. משנת החוסן מחייבת את המכללה, כפי שאמר נשיא המכללה: "אנו מכשירים כאן אנשי חינוך המכשירים את הסטודנטים לפיתוח וטיפוח חוסן בקרבם ובקרב תלמידיהם".

זהות דתית הייתה בעבר רכיב מרכזי במכללה. כיום זו אמנם מכללה דתית, אך לא תורנית. המכללה עונה על צורך אזורי להכשרת מורים לחמ"ד זאת לצד פתיחת הדלתות גם בפני סטודנטים וסטודנטיות חילוניים. לגישה הפלורליסטית יש פוטנציאל לתרומה עתידית לסביבה החברתית ממנה באים הסטודנטים.

החוג לחינוך מיוחד הוא החוג הגדול ביותר במכללה מבחינת מספר הסטודנטים. כמחצית מהסטודנטים במכללה לומדים בחוג זה. מאז קבלת ההסמכה לפני 5 שנים, מושקעים בחוג לחינוך מיוחד מאמצים רבים בעדכון תכנית הלימודים, בהעלאת הרמה האקדמית של הסגל ועוד. אחד המאפיינים המייחדים את המכללה הוא השותפות המלאה עם השטח, לרבות עם הפיקוח של משרד החינוך, ובוגרי החוג מבוקשים ידי מנהלי מוסדות חינוך באזור.

המלצות הכרחיות

- על החוג לחינוך מיוחד לגבש משנה חינוכית מסודרת ולוודא שהיא עולה בקנה אחד עם החזון והמטרות המוצהרים של המכללה.

המלצות רצויות

- על החוג לחינוך מיוחד לבדוק באיזו מידה ואיך תכנית הלימודים של החוג עונה על תפיסת העולם של המכללה.

3.2 סגל התכנית

כיום נמנים על סגל ההוראה מרצים בעלי תואר שלישי בתחום החינוך המיוחד או בתחומים משיקים. הסגל מונה שלושים ושלושה מרצים: 16 מרצים ומרצות ו-17 מדריכות פדגוגיות, מהן חמש משמשות גם בתפקידי מרצה ושתיים בתפקיד נוסף במכללה.

המכללה מקפידה לקבל חברי סגל שיש להם אוריינטציה מחקרית ומשקיעה משאבים ניכרים בפיתוח וטיפוח הסגל ובעידוד עיסוק במחקר. למשל, המכללה מתקצבת בשעות חברי סגל נבחרים, על מנת שיוכלו לקבל הנחייה אישית לביצוע מחקר. כמו כן, יש לציין כי המוסד בנה בשנתיים האחרונות מערך חונכות למרצים צעירים.

מקרב המרצים שניים הם בדרגה אקדמית של מרצה בכיר, שלושה בדרגת מרצה וכל האחרים ללא דרגת העסקה אקדמית. המדריכים הפדגוגיים במכללה אינם חייבים בתואר שלישי. הוועדה רואה חשיבות בגיבוש גרעין סגל יציב עם זיקה למחקר על מנת להבטיח תכנית לימודים איכותית ובעלת רמה אקדמית ראויה, ומדגישה את הצורך בגיוס סגל אקדמי חוקר עם דרגה אקדמית.

עד לאחרונה לא ניתנה קביעות למד"פיות המועסקות על ידי המוסד והן עבדו בחלקיות משרה.

יש לציין לטובה את הפרסומים האקדמיים של חברי הסגל. מתוך שישה עשר חברי הסגל, רק לשלושה אין כלל פרסומים אקדמיים. לכל האחרים יש פרסומים בעברית ובאנגלית בכתבי עת שפיטים.

משיחות עם הסגל הליבתי ניכר כי ישנו שיתוף פעולה מצוין בין המרצים ובמוסד ישנה אווירה נעימה ומשפחתית.

עם זאת, ישנם מספר נושאים הדורשים שינוי: חברי הסגל זקוקים לייעוץ סטטיסטי במרכז המחקר ולאפשרות לרכוש תוכנות סטטיסטיות דוגמת SPSS. כמו כן, מאגרי המידע הזמינים לסגל מצומצמים מאוד, אין תקציב מחקרי בשל היקפי משרה מצומצמים, אין להם זמן למחקר ואין תגמול עבור מחקר.

המלצות הכרחיות

- על המכללה לפעול לגיוס סגל אקדמי חוקר עם דרגה אקדמית.
- על המכללה לפעול על מנת להגדיל ולהעשיר את מאגרי המידע הקיימים.

- על המכללה להעניק זמן או תגמול עבור מחקר של חברי הסגל, כחלק מתפיסתה בנוגע לעידוד העיסוק במחקר.

המלצות רצויות

- יש להימנע ככל האפשר מהעסקת חברי סגל בהיקפי משרה מצומצמים.
- על המכללה לבחון אפשרות לרכישת תוכנות סטטיסטיות דוגמת SPSS לשימוש חברי הסגל וכן לתת ייעוץ סטטיסטי למרצים במרכז המחקר.

3.3 תכנית הלימודים

בשנים האחרונות תכנית הלימודים של החוג לחינוך מיוחד במכללת חמדת עברה שינוי משמעותי בתפיסה הפילוסופית שלה. התכנית מבוססת על תפיסה של הכלה, שילוב וקידום ילדים עם צרכים מיוחדים תוך התמקדות בחוזקות שלהם.

מפרט הקורסים בחינוך מיוחד רחב ומקיף את מרבית הנושאים הנדרשים לידע הסטודנטים. עם זאת, חסר קורס בנושא לקויות חושים. בתכנית חינוך מיוחד לתואר ראשון, הסטודנטים מחויבים בשלושה שיעורי סמינריון – בחינוך מיוחד ובחינוך כללי, מהם שניים בשנה ג'. מלבד הסטודנטים בחוג לחינוך מיוחד, שאר הסטודנטים הלומדים במסלול היסודי ובמסלול הגיל הרך יכולים לבחור ללמוד חטיבה של 10 ש"ש בחינוך מיוחד.

בפגישות עם הסגל וההנהלה הובהר לוועדה כי בשנת 2022 תחל הטמעת החטיבה של חינוך מיוחד במסלול החטיבה העליונה במכללה.

מעיון בתכני הקורסים בחינוך מיוחד, נראה כי אין בתכנית קורסי בחירה. לעומת זאת, יש מספר קורסים זהים בתכנם דוגמת: "מבוא לאפיוני תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך המכיל והמייוחד" ו"מבוא לחינוך מיוחד מחינוך מבדל לחינוך מכיל". לדברי ראשת המסלול בשנה"ל הבאה זה ישתנה.

כיום, ובעקבות מגפת הקורונה, עד 30% מהקורסים מתוקשבים ונלמדים מרחוק. הדבר אינו מצוין בדוח הערכה עצמית וגם אינו מצוין בפרשיות הלימוד.

בתכנית לחינוך מיוחד מתקיימת למידה היברידית בכל הקורסים ופעם בחודש ישנו שבוע שלם של למידה מרחוק. בנוסף קיימים קורסים מקוונים בחלק גדול מהקורסים. בתכנית להסבת אקדמאים, כמחצית מהקורסים נלמדים מרחוק. הועדה התרשמה שהיערכות זו תורמת ומנגישה את המסלול לסטודנטים רבים, שבחרים ללמוד במכללת חמדת הדרום ולא במכללות אחרות באזור. עם זאת, לדעת הוועדה, קורסים בעלי אופי סדנאי, כדוגמת בעיות התנהגות, עדיף שיתקיימו פנים אל פנים ולא באופן מקוון.

בכל שנה, עם תחילת שנת הלימודים, צוות החוג מתכנס לשיבה בה בוחנים את פרשיות הלימוד על מנת לשלול חזרות או השמטה של נושאים עדכניים. לאחר דיונים אלו, מעדכנים את פרשיות הלימוד. הוועדה סבורה כי שינויים ותיקונים אלו נעשים מאוחר מידי, שהרי פרשיות הלימוד כבר פורסמו. החל משנת הלימודים הנוכחית (תשפ"ג) יוגשו פרשיות הלימוד בסוף השנה עבור השנה הבאה (תשפ"ד).

מעיון בפרשיות הלימוד ניכר כי קיים מיעוט מקורות באנגלית, ומצויים הרבה מאוד מקורות רשות. הוועדה מצאה שהמסלול ל"הרחבת הסמכה בחינוך מיוחד" אינו מסלול נפרד וייחודי, אלא משולב עם שאר מסלולי הלימוד.

בכל הנוגע להערכת הלמידה, רק 19% מהערכת הסטודנטים מתקיימת במבחנים, כל השאר מוערך באמצעות עבודות עם התפלגות ציונים מאוד גבוהה. בשיחות עם ההנהלה נאמר לוועדה כי המצב השתנה וכעת ישנם יותר מבחנים. לדעת הוועדה, יש לפעול לשינוי היחס בין עבודות למבחנים והגדלת החלק של המבחנים בציון הסופי.

הסטודנטיות ציינו אף הן כי צריך לשלב עבודות ומבחנים, וכי הן מרגישות שאין מספיק קורסים מעשיים המלמדים חיבור בין פרקטיקה לתיאוריה, וכן אין התנסות מספקת בלקויות מורכבות.

המכללה עושה מאמץ להשתמש בכלים טכנולוגיים למטרת הוראה חווייתית, בשיתוף הסטודנטיות וקבוצות תלמידים מהסביבה הקרובה למכללה. הוועדה התרשמה שרמת ההצעות של העבודות הסמינריוניות גבוהה.

המלצות הכרחיות

- על החוג לקיים בחינה מעמיקה של תכניות הלימוד ופרשיות הלימוד על מנת לוודא שאין חפיפה בין הנושאים הנלמדים בקורסים מחד, ושאינן נושאים חסרים מאידך.
- על החוג לבחון דרכים לשילוב קורסי בחירה בתוכנית הלימודים.
- על המכללה לתכנן מחדש את לוחות הזמנים כך שתהליך עדכון ושיפור תכנית הלימודים ופרשיות הלימוד יתקיים בסוף שנת הלימודים עבור השנה העוקבת.
- על החוג לבצע בחינה של המקורות האקדמיים בהם משתמשים בתוכנית הלימודים. נדרש להוסיף מקורות אקדמיים בשפה האנגלית וכן לבחון את מספר מקורות הרשות המתפרסם.
- יש להרחיב את מגוון דרכי ההערכה.
- יש לעדכן את פרשיות הלימוד תוך ציון אילו קורסים מתוקשבים נלמדים מרחוק.

1.1 הכשרה מעשית

במכללה קיימת הכשרה מעשית משולבת למסלולי הלימוד של הגיל הרך והחינוך היסודי. במסלולים אלה ההדרכה המעשית היא הדרכה בצמד ומשולבת בה למידת עמיתים. מדריכה פדגוגית (מד"פ) של חינוך מיוחד מגיעה למוסדות החינוך הרגיל בזמנים קבועים מראש כדי לתת מענה מקצועי לסטודנט העובד עם תלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים בחינוך הרגיל.

להלן מבנה ההכשרה לפי המתווים החדשים:

שנה א' - יום/יומיים בשבוע בכיתות שילוב או כיתות חינוך מיוחד.

שנה ב' - פעמיים בשבוע בכיתות רגילות בהוראה דיציפלינרית.

שנה ג' - יום בשבוע התנסות עם לקויות מורכבות, וכן חודש התנסות מרוכזת.

המד"פ נפגש עם הסטודנט ארבע פעמים בשנה באופן אישי ופעם בשבועיים במפגש קבוצתי לניתוח מקרים, רפלקציה, סימולציות וכדומה. את הקורס היישומי מלמד מרצה ולא מד"פ.

מדפ"ים מוזמנים לכל ישיבה אך לא כולם מגיעים או משתתפים. ישנם מפגשים יזומים עבור כל הצוות, בעיקר בתחילת שנה. ניכר שקיימת הפרדה בין מרצים לבין מד"פים ובין הלימודים בקורסים לבין ההכשרה בשדה. המכללה מעסיקה רכז הדרכה שתפקידו לשבץ את המד"פים כמו גם את הסטודנטיות להכשרה המעשית.

הסטודנטיות ציינו שהמדפ"יות נהדרות, אך יחד עם זאת קיימים הבדלים בין המד"פים, אשר חלקם נוטים להעביר ביקורת ולא משוב בונה. במיוחד התרשמה הוועדה כי החלפת המדפ"ית בכל סמסטר אינה תורמת להמשכיות ועקביות בהדרכת הסטודנטיות. כמו כן, הסטודנטיות והבוגרות מדגישות שישנם קורסים מקוונים, כמו בעיות התנהגות, שצריכים להתקיים פנים אל פנים.

מדברי הסטודנטיות והבוגרות ניכר כי רמת המורות המאמנות אינה אחידה, כאשר חלקן מצוינות ואילו אחרות שחוקות ואינן מדריכות כראוי.

בפגישות של הוועדה עם סטודנטיות ובוגרות המכללה עלה שזמן ההתנסות בשטח במסגרת העבודה המעשית אינו מספק, והן היו רוצות שתינתן להן האפשרות לבחור באיזו לקות להתנסות: לקויות קלות או מורכבות.

בסוף שנה, כל סטודנטית מגישה לבדיקה תלקיט הכולל בין השאר מערכי שיעור, תצפיות, יומן אישי. במסגרת חקר הפרקטיקה הסטודנטיות עוסקות בחקר אירוע המבוסס על ההתנסות.

המכללה מתכננת בעתיד לעבור לשיטת קורסים מכווני שדה, כאשר המרצים מגיעים לשטח בית הספר.

המלצות הכרחיות

- על החוג לשלב התנסות עם לקויות מורכבות בשלב מוקדם יותר של תהליך ההכשרה, רצוי בשנה ב'.
- על המכללה להדק את הקשר עם המד"פים ולייצר קשר בין המרצים לבין המד"פים.
- לאור ניסיונם העשיר של המד"פים, יש לבחון כיצד ניתן לשלב אותם כחלק אינטגרלי מן השיעורים הפדגוגיים ובכך להדק את הקשר בין תיאוריה לעשייה.
- על המכללה לבחון מחדש את המערך של ההדרכה הפדגוגית לרבות התפקיד של רכז הדרכה כללי.
- על המכללה לבחון מתן קביעות בהעסקה אקדמית של המד"פיות והגדלת אחוזי המשרה.

1.2 סטודנטיות ובוגרות

בשנה"ל 2018/2019 למדו במכללה האקדמית חמדת 839 סטודנטים, מהם 402 סטודנטים (כמחצית מכלל הלימודים) בחוג לחינוך מיוחד לתואר ראשון.

מהנתונים עולה שקיימת תופעה של נשירה בקרב הסטודנטים ובנוסף, רבים לא מסיימים לימודיהם בזמן וזקוקים לשנה נוספת או אף יותר. למשל, בשנה"ל 2014/2015 התחילו את הלימודים ארבעים

ותשעה סטודנטים וסיימו בפרק הזמן הרשמי עשרים ותשעה בלבד. לדברי ההנהלה זוהי בעיה ארצית, ובימים אלה המכללה ממפה את הסיבות לכך וחוקרת את תופעת הנשירה.

תפיסת העולם של המכללה הינה פלורליסטית והסטודנטים הלומדים בה באים גם מרקע שאיננו, אך בפועל אין במכללה סטודנטיות בנות העדה האתיופית או סטודנטים מהמגזר הערבי.

חברי הסגל והסטודנטיות מציינים שהסטודנטיות לומדות במכללת חמדת בגלל מיקומה הגיאוגרפי והקרבה שלה למקום המגורים שלהן. הסטודנטיות והבוגרים ציינו כי קיימת הבנה רבה מצד מרצים והתחשבות בסטודנטיות שהן אימהות, אך עם זאת עדיין ישנן דרישות ורמת לימודים גבוהה.

לדברי הבוגרות הן נהנות לחזור למכללה וקיבלו הכשרה טובה. לחלקן קשר טוב עם המרצים עד ימים אלה. המרצים סייעו להן לא רק בתחום הלימודים אלא גם במעטפת מסביב. הסטודנטיות בחרו במכללה בשל הקרבה למקום מגוריהן, בגלל הדת, ובשל העובדה שבמכללה יש יחסית מעט ימי לימודים.

במפגש עם הסטודנטיות הוועדה התרשמה שהן אינן יודעות לומר מהי שאלת המחקר שהן בוחנות במסגרת הסמינריון, ואחת אף ציינה שלמרות ששנת הלימודים מתקרבת לסיומה, היא עדיין לא התחילה לעבוד על הסמינריון. נושא זה בעייתי מאוד. אחרות ציינו שקשה להן להכין ולהגיש שני סמינריונים בשנה אחת. לשאלות בנוגע לכתיבה אקדמית, השיבו סטודנטיות אחדות שהן לא למדו קורס שיטתי בכתיבה אקדמית.

המלצות הכרחיות

- על המכללה לגבש בהקדם נהלים ברורים והנחיות אחידות לאופן המשוב של המד"פיות לסטודנטיות.
- יש לעשות מאמץ לא להחליף את המד"פיות בכל סמסטר.
- יש להוסיף התנסויות עם לקויות מורכבות.
- נדרש ליצור הפרדה בין לימודי חינוך מיוחד לבין הסמכה להוראה וליצור מסלול שונה.
- על החוג להוסיף קורס שיחבר בין תיאוריה לפרקטיקה.
- יש להכניס לתוכנית הלימודים קורס שיטתי בכתיבה אקדמית.

המלצות רצויות

- יש לבחון האם ניתן לאפשר לסטודנטיות הגשת סמינריון אחד בשנה ולא שניים כפי שקיים כיום.
- כמכללה הדוגלת בפלורליזם, יש לעשות מאמץ להרחיב את מגוון הסטודנטים ולגייס סטודנטים ממגזרים שונים.

1.3 תשתיות

במכללה קיימת יחידה לחדשנות בהוראה, המעבירה סדנאות למרצים ולסטודנטים ומשלבת למידה חווייתית. הטכנולוגיה משולבת בקורסים באמצעות היחידה לחדשנות. המרכז לחדשנות מעביר הדרכות למרצים, מעניק תמיכה, ומקיים שיחות אישיות עם הסטודנטים במסגרת הקורסים השונים. לא כל הסטודנטים ידעו להתייחס לנושא הטכנו פדגוגיה.

הספרייה רחבה ובעלת מגוון ספרים וכתבי עת בנושא החינוך המיוחד, מרביתם בעברית. נראה שקיימים כתבי עת אלקטרוניים ומאגרי מידע מספקים.

המלצות רצויות

- יש לחדד את הידע של הסטודנטים בנושא כלים טכנו פדגוגיים תוך הקניית מיומנויות הדרושות ליישום כלים אלה.

1.4 מחקר

הנהלת המכללה פועלת רבות לעידוד המחקר בקרב סגל ההוראה. בשנים האחרונות הוציאה ההנהלה קול קורא, העניקה מלגות לביצוע מחקר וקיימה מספר קבוצות מחקר במוסד בהן סגל בכיר חונך סגל צעיר מחקרית. בנוסף, ההנהלה עשתה שינוי משמעותי בגיוס סגל המרצים וכעת כמעט כל סגל המרצים בעלי תואר שלישי. במכללה יש יחידה של רשות מחקר וועדת מחקר ונעשים מאמצים לגייס חברי סגל חדשים עם אוריינטציה מחקרית. קיימת תכנית להנחיה אישית, מתן תקציב מחקר, ושלושה אנשי סגל חוקרים מתחילים יקבלו חניכה ותקציב למחקר. עם זאת, מספר הפרסומים עדיין מועט ומרביתם בשפה העברית.

המלצות הכרחיות

- על המכללה לתמוך במחקר של אנשי הסגל ולזרז את התקדמות המחקר, תוך עידוד פרסומים בכתבי עת מדעיים בשפה האנגלית.

פרק 4: סיכום והמלצות

הסוגיות המרכזיות שעלו בדיון משותף מאורגנות ומוצגות לפי נקודות חוזק ונקודות לחיזוק.

נקודות חוזק

- קיימת במכללה תחושה של בית, אווירה נעימה, התחשבות רבה בסטודנטית הלומדות.
- המכללה מתאפיינת בגישה ובאווירה פלורליסטית.
- ניכרת השקעה של ההנהלה בעידוד המחקר בקרב הסגל האקדמי.
- המכללה פועלת להטמעת התפיסה של חוסן פדגוגי.
- קיים שיתוף פעולה בין אנשי הסגל.
- הסגל הליבתי צעיר, עם מומחיות ממוקדת בחינוך המיוחד.

נקודות לחיזוק

- במכללה מרצים רבים ללא דרגה אקדמית, חשוב שיהיה סגל ליבתי בדרגת מרצה ומעלה.
- במסגרת ההכשרה המעשית אין כמעט התנסות בלקויות מורכבות.
- יש לחזק את הקשר בין המרצים למד"פיות
- יש לפעול לשינוי דרכי ההערכה של הסטודנטים תוך שינוי היחס בין עבודות למבחנים והגדלת החלק של המבחנים בציון הסופי.
- ההיבט הטכני פדגוגי לא מועבר לסטודנטים ע"י המרצים באופן מאורגן ומכוון. יש לפעול להנחלת השימוש בכלים טכני פדגוגיים לכלל הסטודנטים במכללה.
- מאגרי המידע הקיימים במכללה מצומצמים מאוד ולא מספקים. יש לפעול להרחבת מאגרי המידע.
- אין תוכנות סטטיסטיות וחסר יעוץ סטטיסטי למרצים.

המלצות הכרחיות

- על החוג לחינוך מיוחד לגבש משנה חינוכית מסודרת ולוודא שהיא עולה בקנה אחד עם החזון והמטרות המוצהרים של המכללה.
- על המכללה לפעול לגיוס סגל אקדמי חוקר עם דרגה אקדמית.
- על המכללה לפעול על מנת להגדיל ולהעשיר את מאגרי המידע הקיימים.

על המכללה להעניק זמן או תגמול עבור מחקר של חברי הסגל, כחלק מתפיסתה בנוגע לעידוד העיסוק במחקר.

- על המכללה לפעול לגיוס סגל אקדמי חוקר עם דרגה אקדמית.
- על המכללה לפעול על מנת להגדיל ולהעשיר את מאגרי המידע הקיימים.
- על המכללה להעניק זמן או תגמול עבור מחקר של חברי הסגל, כחלק מתפיסתה בנוגע לעידוד העיסוק במחקר.
- על החוג לקיים בחינה מעמיקה של תכניות הלימוד ופרשיות הלימוד על מנת לוודא שאין חפיפה בין הנושאים הנלמדים בקורסים מחד, ושאינן נושאים חסרים מאידך.
- על החוג לבחון דרכים לשילוב קורסי בחירה בתוכנית הלימודים.
- על המכללה לתכנן מחדש את לוחות הזמנים כך שתהליך עדכון ושיפור תכנית הלימודים ופרשיות הלימוד יתקיים בסוף שנת הלימודים עבור השנה העוקבת.
- על החוג לבצע בחינה של המקורות האקדמיים בהם משתמשים בתוכנית הלימודים. נדרש להוסיף מקורות אקדמיים בשפה האנגלית וכן לבחון את מספר מקורות הרשות המתפרסם.
- יש להרחיב את מגוון דרכי ההערכה.
- יש לעדכן את פרשיות הלימוד תוך ציון אילו קורסים מתוקשבים נלמדים מרחוק.
- על החוג לשלב התנסות עם לקויות מורכבות בשלב מוקדם יותר של תהליך ההכשרה, רצוי בשנה ב'.
- על המכללה להדק את הקשר עם המד"פים ולייצר קשר בין המרצים לבין המד"פים.
- לאור ניסיונם העשיר של המד"פים, יש לבחון כיצד ניתן לשלב אותם כחלק אינטגרלי מן השיעורים הפדגוגיים ובכך להדק את הקשר בין תיאוריה לעשייה.
- על המכללה לבחון מחדש את המערך של ההדרכה הפדגוגית לרבות התפקיד של רכז הדרכה כללי.
- על המכללה לבחון מתן קביעות בהעסקה אקדמית של המד"פיות והגדלת אחוזי המשרה.
- על המכללה לגבש בהקדם נהלים ברורים והנחיות אחידות לאופן המשוב של המד"פיות לסטודנטיות.
- יש לעשות מאמץ לא להחליף את המד"פיות בכל סמסטר.
- יש להוסיף התנסויות עם לקויות מורכבות.
- נדרש ליצור הפרדה בין לימודי חינוך מיוחד להסמכה להוראה וליצור מסלול שונה.
- על החוג להוסיף קורס שיחבר בין תיאוריה לפרקטיקה.
- יש להכניס לתוכנית הלימודים קורס שיטתי בכתיבה אקדמית.

המלצות רצויות

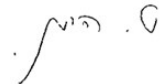
- על החוג לחינוך מיוחד לבדוק באיזו מידה ואיך תכנית הלימודים של החוג עונה על תפיסת העולם של המכללה.

- יש להימנע ככל האפשר מגיוס חברי סגל בהיקפי משרה מצומצמים.
- על המכללה לבחון אפשרות לרכישת תוכנות סטטיסטיות דוגמת SPSS לשימוש חברי הסגל וכן לתת ייעוץ סטטיסטי למרצים במרכז המחקר.
- יש להימנע ככל האפשר מהעסקת חברי סגל בהיקפי משרה מצומצמים.
- על המכללה לבחון אפשרות לרכישת תוכנות סטטיסטיות דוגמת SPSS לשימוש חברי הסגל וכן לתת ייעוץ סטטיסטי למרצים במרכז המחקר.
- יש לבחון האם ניתן לאפשר לסטודנטיות הגשת סמינריון אחד בשנה ולא שניים כפי שקיים כיום.
- כמכללה הדוגלת בפלורליזם, יש לעשות מאמץ להרחיב את מגוון הסטודנטים ולגייס סטודנטים ממגזרים שונים.
- יש לחדד את הידע של הסטודנטים בנושא כלים טכנו פדגוגיים תוך הקניית מיומנויות הדרושות ליישום כלים אלה.

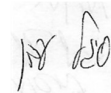
חתימות:

ד"ר גלעדה אבישר

פרופי טלי הימן

פרופי סיגל עדן

נספח 1 – סדר יום הביקור

שעות	הגורם עמו נפגשים	שמות המשתתפים
9:30-10:00	מפגש פתיחה : הנהלת המוסד (ללא ראש החוג)	פרופי חיים שקד, ד"ר צביה בר שלום , פרופי נחם אילן, פרופי אלי זמסקי, ד"ר אורלי קולודני, ד"ר זהורית דדון גולן
10:00-10:30	ראש הפקולטה	פרופי אורנה שץ אופנהיימר
10:30-10:45	הפסקה	
10:45-11:15	ראש המסלול	ד"ר מרים בן יהודה
11:15-11:50	סגל ליבתי המלמד בתכנית	ד"ר יפית מורדוף, ד"ר דורית טרגין (בזום), ד"ר לירון פרימור גריפנלד, ד"ר יחיאל תנעמי, ד"ר אידה איגרא
11:50-12:30	מדריכים פדגוגיים	ד"ר שי מאמו , ד"ר זאב קאים, אורנה בן פורת, ליאת פרץ, לוי בתאל
12:30-13:00		
12:30-13:00		סיור בספריה והצגת תשתיות ו/או פעילויות ייחודיות של המחלקה
13:00-13:30	פגישה סגורה של הוועדה	ארוחת צהריים
13:30-14:00	סטודנטים וסטודנטיות	גיל מארי, אביה סרור, אמית אשתר, אבי אגר, נוגה לוי, נסיה סופר, אביטל מגל, לידיה מזל פישמן.
14:00-14:30	בוגרים ובוגרות	מיכל סינואני, הדר כהן , דינה גולד, מרים סגרון, נופית בן משה, טל כהן
14:30-15:00	הפסקה	

פרופ' חיים שקד, ד"ר צביה בר שלום, פרופ' נחם אילן,
פרופ' אורנה שץ אופנהיימר, פרופ' אלי זמסקי, ד"ר אורלי
קולודני, ד"ר זהרית דדון גולן, ד"ר מרים בן יהודה

מפגש סיכום : הנהלת המוסד והתכנית

15:00-15:30